

HỘI VĂN NGHỆ DÂN GIÀN VIỆT NAM

Lưu Danh Doanh - Lê Ngọc Canh - Tô Đông Hải

**NGHỆ THUẬT BIỂU DIỄN TRUYỀN THỐNG
NGƯỜI VIỆT - HÀ TÂY**

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN

790e2

1433-C222 HỘI VĂN NGHỆ DÂN GIAN VIỆT NAM

LÊ NGỌC CANH - TÔ ĐÔNG HẢI -

LUU DANH DOANH

**NGHỆ THUẬT BIỂU DIỄN TRUYỀN THỐNG
NGƯỜI VIỆT HÀ TÂY**

THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐHS PKT
SKV 103289

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN

LỜI GIỚI THIỆU

Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam (VNDGVN) là một tổ chức chính trị xã hội nghề nghiệp, nằm trong khối Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam.

Quyết định số 82/NV, ngày 01/03/1967 của Bộ Nội vụ thay mặt Chính phủ đã cho phép Hội Văn nghệ dân gian thành lập và hoạt động trên phạm vi toàn quốc và có mối liên hệ nghề nghiệp với các tổ chức khác ở trong nước và nước ngoài.

Tôn chỉ mục đích của Hội là *“Sưu tầm, nghiên cứu, phổ biến và truyền dạy vốn văn hóa - văn nghệ dân gian các tộc người Việt Nam”*. Trên cơ sở thành quả của các công việc trên, Hội là một trong những đội quân chủ lực góp phần bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa - văn nghệ mang đậm bản sắc dân tộc đã được ông cha ta sáng tạo và giữ gìn trong suốt mấy nghìn năm của lịch sử dân tộc.

Những giá trị sáng tạo đó thể hiện mối quan hệ của các tộc người Việt Nam với thiên nhiên thông qua các tri thức sản xuất nông nghiệp; với xã hội thông qua phong tục tập quán, hội xuân; với nhân sinh quan thông qua các nghi lễ vòng đời người; với vũ trụ và thế giới tự nhiên đã được siêu nhiên hóa thông qua các loại hình tín ngưỡng tôn giáo; với lý tưởng thẩm mỹ thông qua các sáng tạo văn học nghệ thuật. Ở mỗi tộc người Việt Nam, những lĩnh vực và hình thái văn hóa - văn nghệ này lại được thể hiện trong một sắc thái riêng. Chính kho tàng văn hóa đa dạng đó là nội dung, là đối tượng hoạt động của hội viên Hội VNDGVN.

Sau hơn bốn mươi năm hoạt động, được sự lãnh đạo của Đảng và sự chăm sóc của Nhà nước, Hội VNDGVN đã lớn mạnh với gần 1.200 hội viên. Số công trình do hội viên của Hội đã hoàn thành lên đến gần 5.000 công trình, hiện đang được lưu trữ và bảo vệ tại Văn phòng Hội.

Nay, được sự quan tâm của Ban Bí thư và Thủ tướng Chính phủ, *Dự án “Công bố và phổ biến tài sản văn hóa-văn nghệ dân gian các dân tộc Việt Nam”* đã được phê duyệt. Trong thời gian 10 năm, Dự án sẽ chọn lọc khoảng 2000 công trình trong số bản thảo Hội lưu trữ của hội viên và xuất bản dưới dạng các cuốn sách nghiên cứu, sưu tầm. Trước mắt trong giai đoạn đầu (2008 - 2012), chúng tôi dự định sẽ chọn xuất bản 1.000 công trình.

Hy vọng, các xuất bản phẩm của Dự án sẽ cung cấp cho bạn đọc trong và ngoài nước một bộ sách mang tính chất bách khoa thư về các sắc màu văn hóa của các tộc người Việt Nam, phục vụ thiết thực vào việc tra cứu, mở rộng hiểu biết của bạn đọc về truyền thống văn hóa giàu có và độc đáo đó; góp phần xây dựng nền “Văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”.

Trong quá trình thực hiện nhiệm vụ, Dự án mong nhận được ý kiến chỉ bảo kịp thời của bạn đọc gần xa.

Xin chân thành cảm ơn !

Trưởng Ban chỉ đạo thực hiện dự án

GS. TSKH TÔ NGỌC THANH

LỜI NÓI ĐẦU

* PHẠM VI ĐỀ TÀI

Hà Tây, một vùng văn hoá cổ của người Việt, thuộc Việt Nam đồng bằng sông Hồng, một kho tàng quý báu của văn hoá Việt Nam.

Vùng văn hoá này thuở xưa bao gồm trấn Sơn Tây, Trấn Sơn Nam thượng, sau này gồm cả tỉnh Cầu Đơ (một phần Hà Nội, Hà Đông ngày nay). Với vùng văn hoá rộng lớn như vậy, xét khả năng, trình độ và điều kiện, tài chính, thời gian, nhóm công trình "*Nghệ thuật biểu diễn truyền thống người Việt vùng Hà Tây*" chỉ giới hạn trong phạm vi vùng Hà Tây theo địa bàn hành chính. Tất nhiên không loại trừ những trường hợp phải nghiên cứu phạm vi rộng hơn sang từng phần của trấn Sơn Tây, trấn Sơn Nam cũ khi có liên quan. Nhưng phạm vi chủ yếu là vùng Hà Tây mới.

Văn hoá vùng Hà Tây rất đa dạng, phong phú, nhiều thể loại, nên không thể vươn tới nhiều thể loại trong một công trình. Như tên của đề tài: *Nghệ thuật biểu diễn truyền thống vùng Hà Tây* chỉ bao gồm loại hình nghệ thuật âm nhạc, múa sân khấu. Đó là đối tượng phạm vi nghiên cứu của đề tài.

*** MỤC ĐÍCH ĐỀ TÀI**

Từ phạm vi, đối tượng nghiên cứu, công trình xác định mục đích như sau:

- Hệ thống phân loại các loại hình nghệ thuật biểu diễn truyền thống người Việt vùng Hà Tây.
- Tìm những đặc điểm nghệ thuật biểu diễn
- Rút ra những yếu tố tích cực để ứng dụng phát triển trong đời sống văn hoá của người đương thời (bảo lưu, phát triển).

*** BỐ CỤC ĐỀ TÀI**

Để thực hiện mục đích trên, công trình bố cục gồm các chương sau:

- Lời nói đầu
- Chương I: Tổng quan xứ sở, văn hoá nghệ thuật vùng Hà Tây
- Chương II: Nghệ thuật âm nhạc
- Chương III: Nghệ thuật múa
- Chương IV: Nghệ thuật sân khấu

Kết luận

Phụ lục

- Phụ lục I: Địa vực vùng văn hoá Hà Tây xưa
- Phụ lục II: Làng nghề, làng văn
- Phụ lục III: Lễ hội trên sông

Tài liệu tham khảo

* TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU

Đến nay, chưa thấy một công trình nào nghiên cứu tổng hợp, hệ thống nghệ thuật biểu diễn truyền thống vùng Hà Tây. Khu vực này gần như bỏ trống, nhất là loại hình nghệ thuật múa, sân khấu. Những tài liệu về nghệ thuật này từ trước tới nay chưa thấy tác giả nào đề cập. Kể cả tư liệu, sách báo, thư tịch cổ xưa rất hiếm có. Về âm nhạc hát có sách: Hát Đô, hát Chèo tàu của Trần Bảo Hưng và Nguyễn Đăng Hòe, xuất bản năm 1978. Ngoài ra còn có sách *Hà Tây làng nghề, làng văn* là tài liệu quý để tham khảo. Nên khi tiến hành công trình này, khó khăn lớn là thiếu nguồn tư liệu. Phần lớn tiến hành khảo sát điền dã thực địa, và một phần tài liệu sách báo của Sở Văn hoá Hà Tây xuất bản.

Nhóm công trình đã nghiên cứu sưu tầm 86 đơn vị mục từ, và tư liệu, chỉ có 4, 5 tư liệu nói sơ lược về vấn đề nghệ thuật biểu diễn người Việt vùng Hà Tây.

* PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Công trình này được tiến hành theo những phương pháp sau:

- Phương pháp hệ thống, phân loại
- Phương pháp lịch sử
- Phương pháp sưu tầm điền dã

Với thời gian ngắn, phạm vi đề tài tương đối rộng, số người tham gia ít, tài chính hạn hẹp, nhưng với tinh thần cố

gắng phần đầu của mình, nên công trình đã được hoàn thành theo đúng tiến độ.

Tuy vậy, công trình cũng khó tránh khỏi những khiếm khuyết do điều kiện có phần hạn chế. Kính mong Hội đồng nghiệm thu đóng góp cho những ý kiến quý báu, thân tình để nhóm tác giả bổ khuyết cho ngày một hoàn thiện

Trân trọng cảm ơn
TM. NHÓM TÁC GIẢ
Chủ biên
Lê Ngọc Canh

MỤC LỤC

* Lời giới thiệu	7
* Lời nói đầu	11
Chương I: Tổng quan xư sử, văn hoá, nghệ thuật người Việt vùng Hà Tây	15
Chương II: Âm nhạc truyền thống người Việt vùng Hà Tây	44
Chương III: Múa truyền thống người Việt - Hà Tây	107
Chương IV: Sân khấu truyền thống người Việt vùng Hà Tây	173
Phụ lục I: Hà Tây xưa	241
Phụ lục II: Làng nghề, làng văn Hà Tây	247
Phụ lục III: Lễ hội trên sông vùng Hà Tây	257
TÓM TẮT NỘI DUNG BẰNG TIẾNG ANH	269
TÀI LIỆU THAM KHẢO	272
THỦ MỤC HÁN NÔM	277

ISBN: 978 - 604 - 50 - 0053 - 4

SÁCH NHÀ NƯỚC TÀI TRỢ

